

YH2- Ulkomaankauppa

Kuusankosken lukio/Parkkonen

Yritykset käyvät
ulkomaankauppaa

Ulkomaankauppa on kansainvälistä yhteistyötä.

- Vienti on talouskasvun mottori n.30% tuotannosta vientiin.
- Suomi on vientivetoinen talous.
- Vientitulot lisäävät kotimaista kysyntää-

Jokainen maa voi keskittyä siihen, minkä osaa parhaiten ja ostaa muut asiat muualta

- Ricardo/absoluuttinen ja komparatiivinen etu ulkomaankaupassa

Kaupankäynti lisää kansojen välistä yhteistyötä ja riippuvuutta, mikä vähentää sodan vaaraa.

- Vapaakauppa on Suomen etu

Euroopan unioni on luotu edistämään kauppaa:

EU-sopimusten mukaan tavaroita ja palveluja saa myydä vapaasti jäsenmaasta toiseen.

- EU:n neljä vapautta: tavarat, palvelut, pääomat ja ihmiset saavat vapaasti liikkua.
- Toteutetaan esim. tullimaksut poistamalla, tuotestandardit yhdenmukaistamalla, maksuliikennettä helpottamalla, tutkintojen tunnustamisella jne.

Made in Finland

Vienti

Vienti tuo Suomeen työtä ja hyvinvointia

Vienti mahdollistaa Suomessa sellaisenkin teollisuuden, jonka tuotteille ei riitä kysyntää Suomessa.

Vienti mahdollistaa **erikoistumisen, suurtuotannon ja skaalaedun.**

Viennistä saatavilla **tuloilla voidaan maksaa tarvitsemamme tuontituotteet ja -palvelut.**

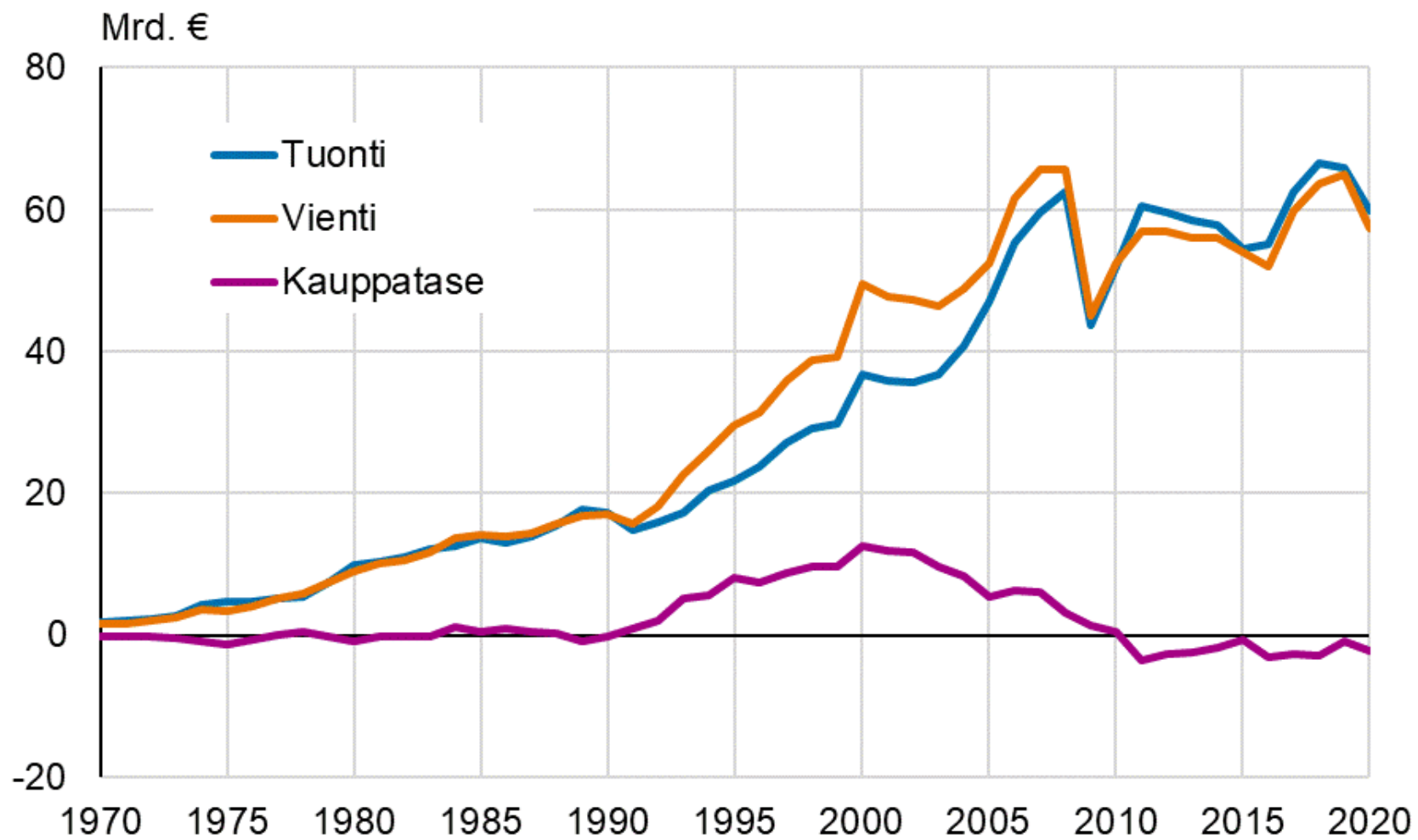
Made in China

Suomessa ei ole kaikkia tarvitsemiamme raaka-aineita ja tuotteita.

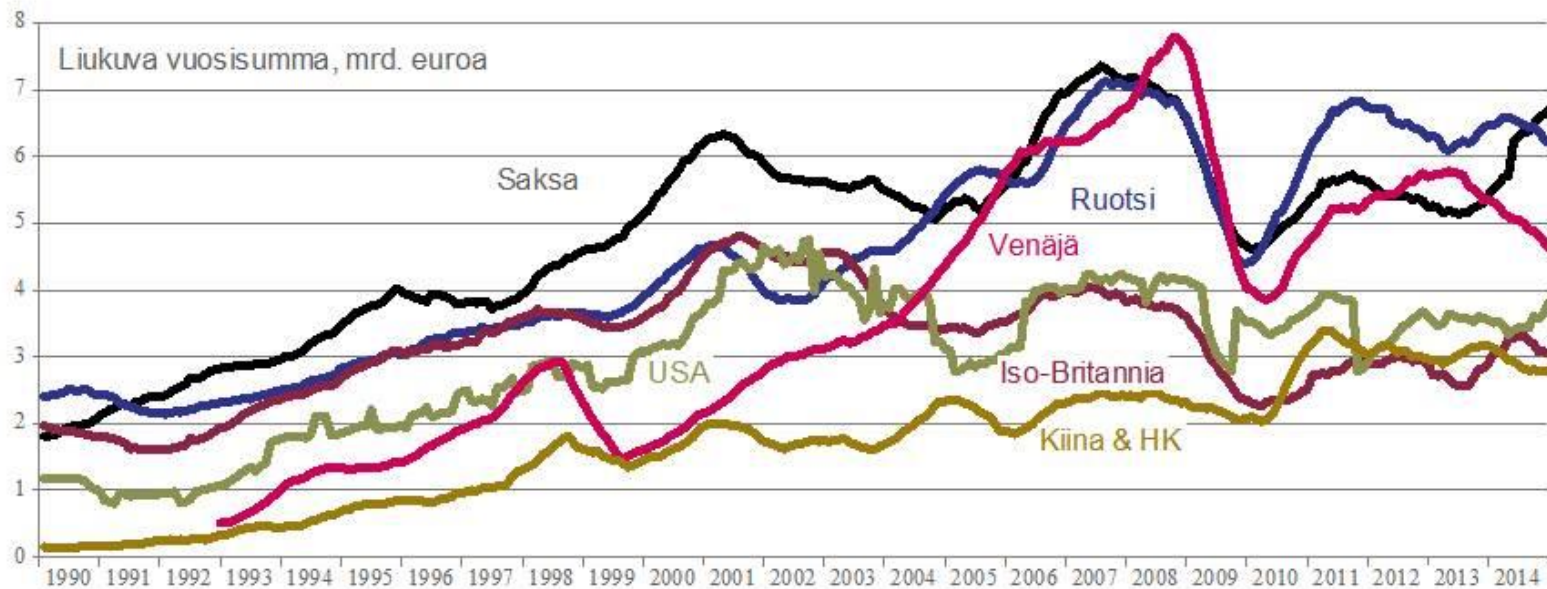
Suomessa ei osata tai ei kannata valmistaa kaikkia tuotteita.

Tuonti mahdollistaa osaltaan teollisuustoiminnan Suomessa (raaka-aineet, komponentit).

Tuonti laajentaa tavaravalikoimaa, ja lisääntyvä kilpailu hillitsee hintojen nousua.

Suomen tavaraviennin arvo maittain

Lähde: Tullihallitus

2.3.2015/vien1/jka/EKI Talousgraafit

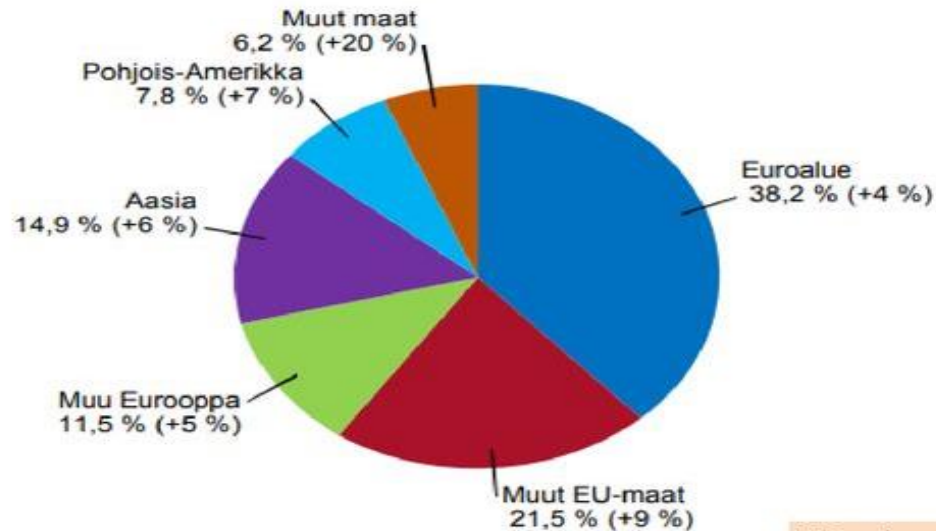
Elinkeinoelämän keskusliitto

Vientimaat 2018

VIENTI MAARYHMITÄIN 2018(1-12)

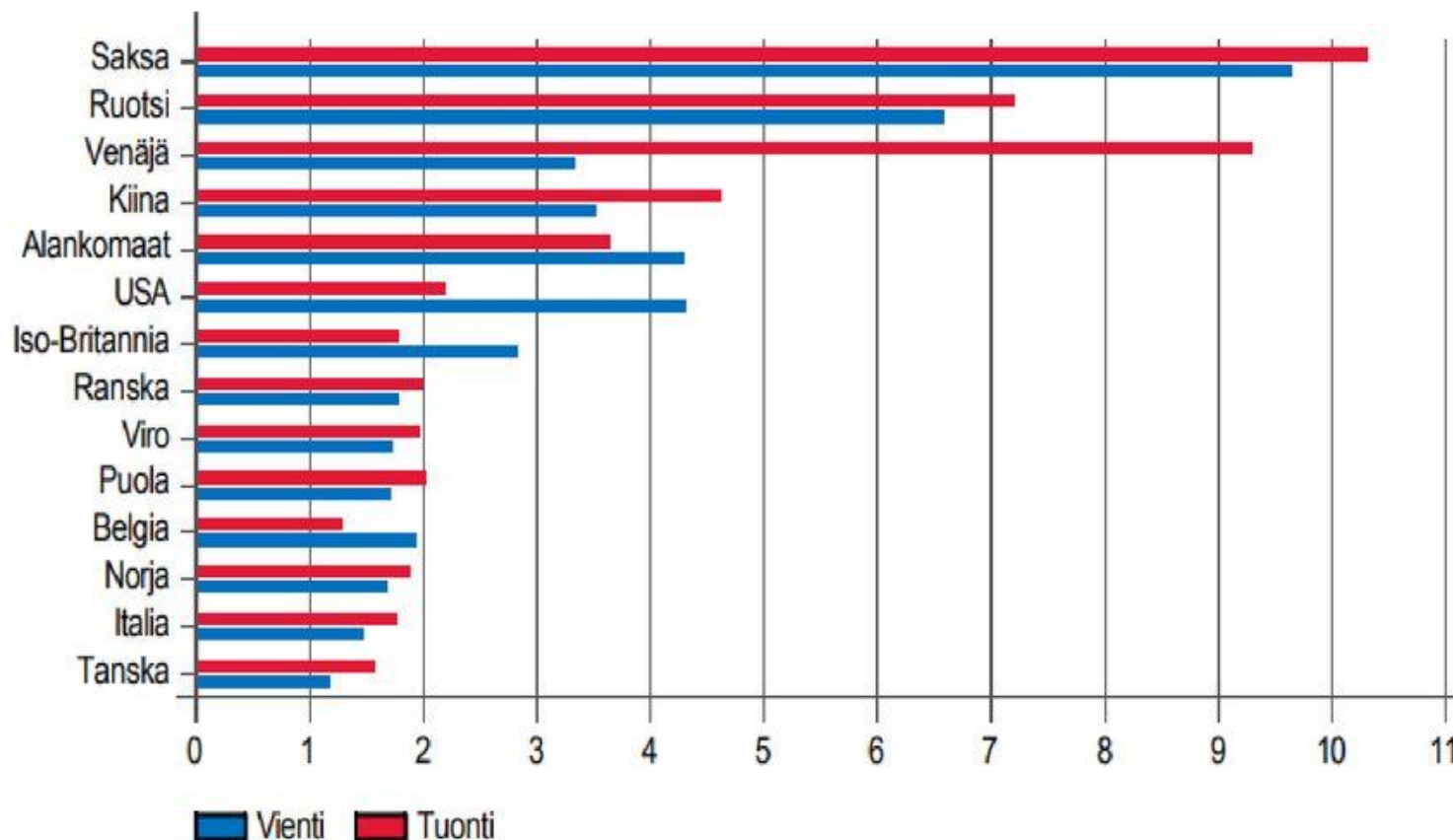
Osuus viennistä ja arvon muutos edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon (%)

Viennin arvo v. 2018(1-12)
oli 63,8 mrd. euroa (+7 %)

ULKOMAANKAUPPA MAITTAIN 2018(1-12)

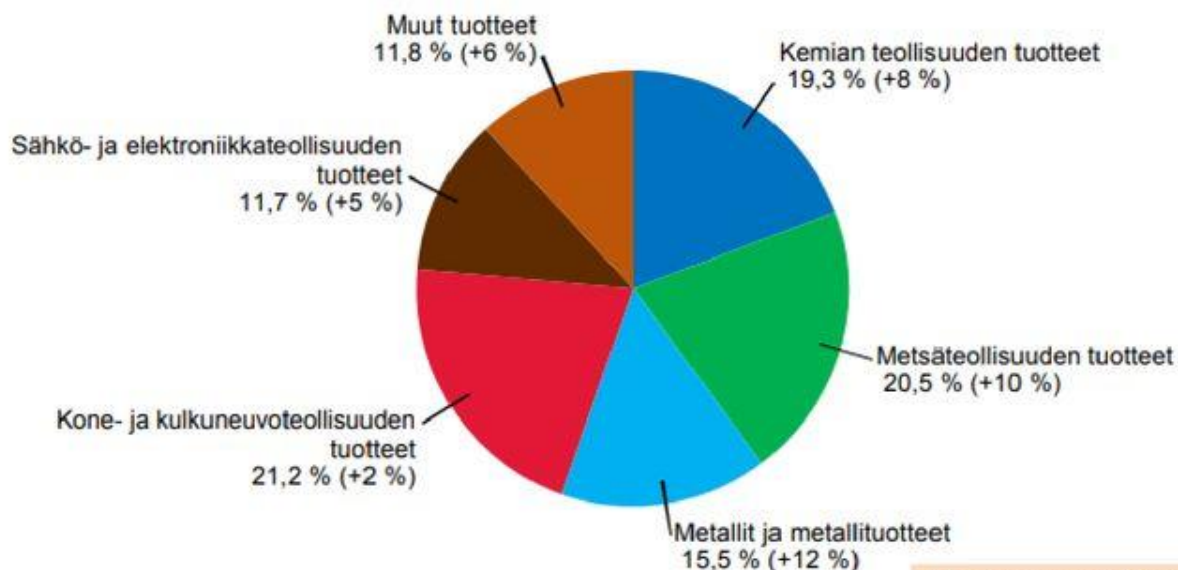
Kokonaiskauppavaihdon mukaan suuruusjärjestyksessä (Mrd. €)

Suomen vienti 2018

VIENTI TUOTELUOKITTAIN (CPA) 2018(1-12)

Osuus viennistä ja arvon muutos edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon (%)

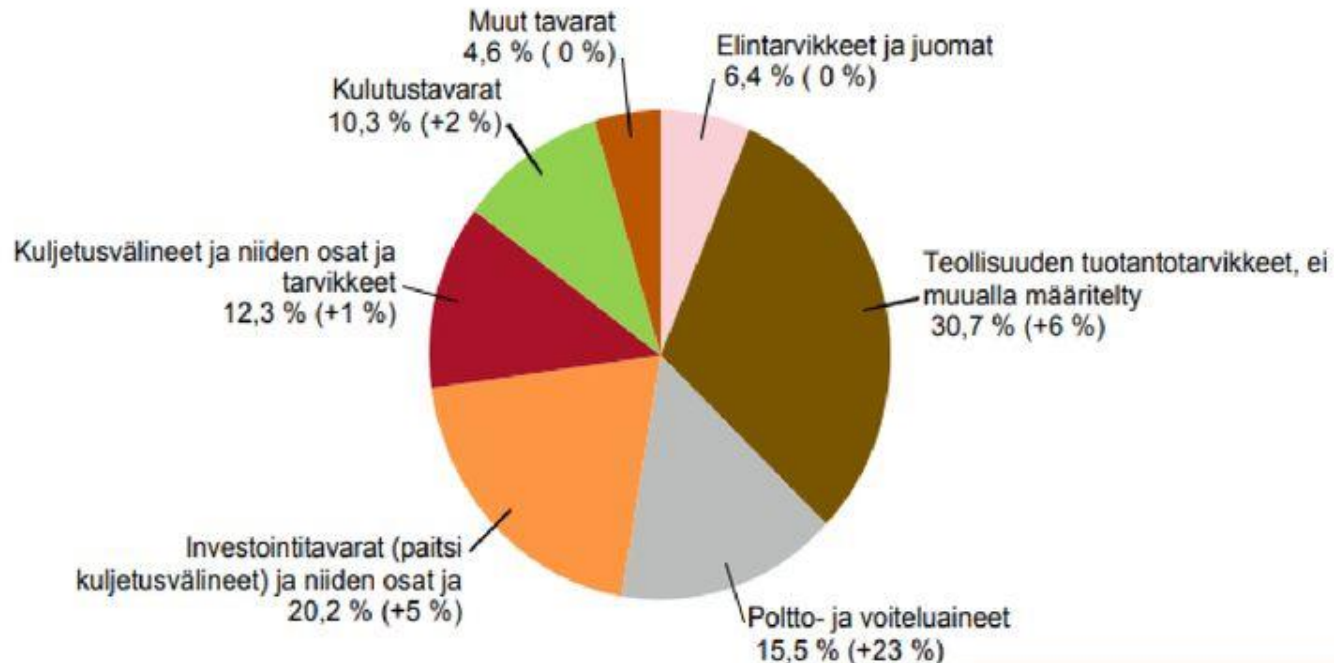
Viennin arvo v. 2018(1-12)
oli 63,8 mrd. euroa (+7 %)

**-Jopa
yli 75%
Investointi-
hyödykkeitä**

SUOMEN TUONTI 2018

TUONTI KÄYTTÖTARKOITUKSEN MUKAAN (BEC) 2018 (1-12)

Osuus tuonnista ja arvon muutos edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon (%)

Tuonnin arvo v. 2018(1-12)
oli 66,5 mrd. euroa (+6 %)

Taseet mittaavat ulkomaankauppaa

Tavaraviennin ja
tavaratuonnin arvojen
välinen erotus (euroissa)

KAUPPATASE +

Palveluviennin ja –tuonnin
välinen erotus (euroissa)

PALVELUTASE +

Muu rahojen siirtely yli
rajojen (osingot, EU-
maksut, kehitysapu)

Muu taseet +

= VAIHTOTASE (Suomen
ulkomaankaupan tasapaino
viennin ja tuonnin tase)

Taseet mittaavat ulkomaankauppaa v.2013

Tavaravienti= tavaratuonti =	55 582 000 000€ 55 499 000 000€	Kauppataase = 83 000 000€
Palveluvienti= Palvelutuonti=	20 758 000 000€ 22 421 000 000€	Palvelutase= - 1 662 000 000€
Muu rahojen siirto		
Suomeen = (tulot)	14 411 000 000€	-1 270 000 000€
Suomesta= (menot)	15 681 000 000€	
Suomen kansantalouden		=VAIHTOTASE -2 850 000 000€
	ALIJÄÄMÄ =>	-2,85MRD

Ulkomaankauppa kansantaloudessa

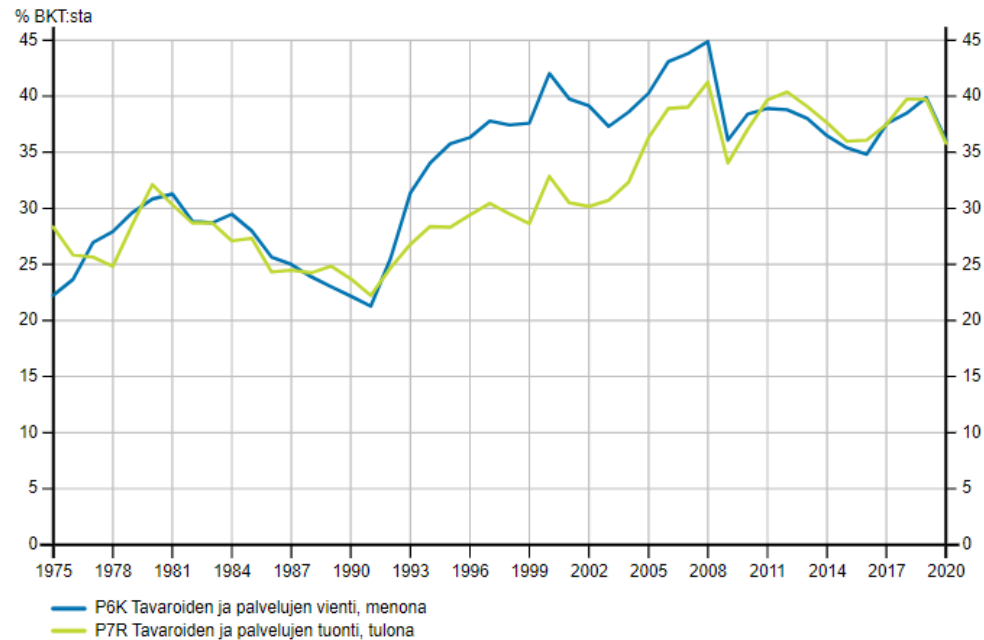
Päivitetty: 26.2.2021

Seuraava päivitys: 15.3.2022

Indikaattorin kuvaus

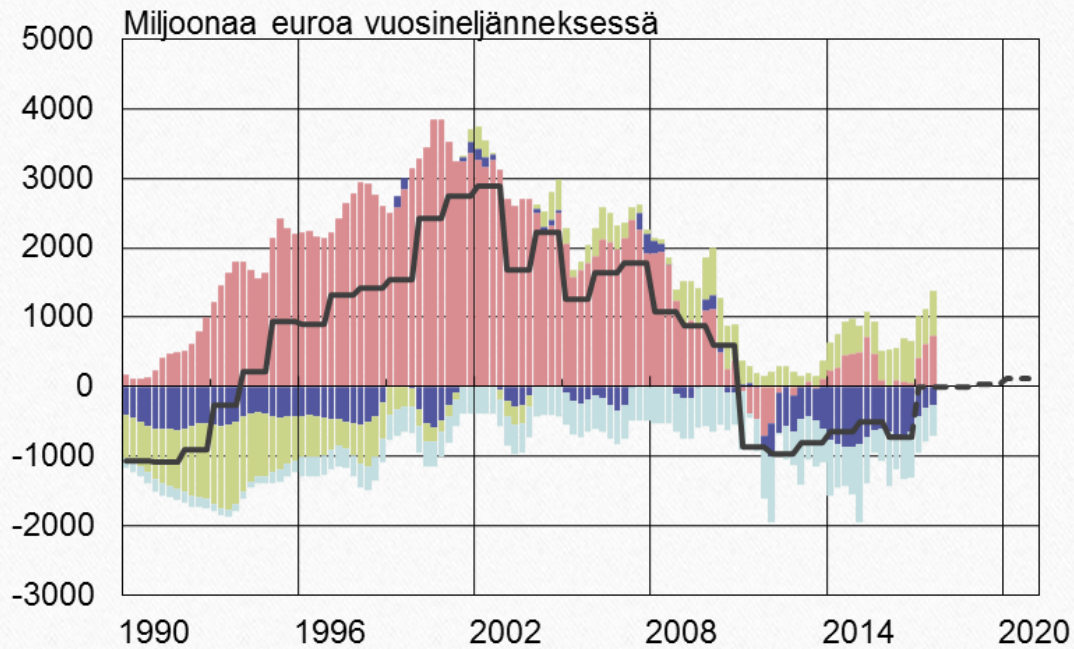
Ulkomaankauppa 1975-2020*

Tilastokeskus / Kansantalouden tilinpito

Suomen vaihtotase tasapainottuu

Tavarat Palvelut Ensitulo
Tulonsiirrot ---Ennuste —Vaihtotase

Lähde: Tilastokeskus ja Suomen Pankin ennuste.

18.12.2017

eurojatalous.fi

30219@Vaihtotase_alaerat

Tärkeää!

- Ulkomaankauppaa käydään raaka-aineilla, tavaroilla, palveluilla.
- Tuonti on tärkeää kuluttajille ja yrityksille.
- Suomi on vientivetoinen talous.
 - Tavaroiden ja palvelujen vienti lisää työpaikkoja ja elintasoja Suomessa.
 - Vienti mahdollistaa suuryritysten toiminnan ja erikoistumisen.

<https://www.eurojatalous.fi/fi/2015/5/suomen-ulkomaankaupan-lyhyt-historia/>

- 1. Miltä ulkomaankaupan tulevaisuus näyttää historian näkökulmasta?
- 2. Miten NL:n romahdus vaikutti Suomen ulkomaankauppaan?
- 3. Miten IT-tekniologian nousu ja romahdus vaikuttivat Suomen ulkomaankauppaan ja talouteen?
- 4. Miten finanssikriisi vaikutti Suomen ulkomaankauppaan ja talouteen?
- 5. Miltä Suomen ulkomaankauppa- ja talousnäkymät näyttävät artikkelin mukaan?

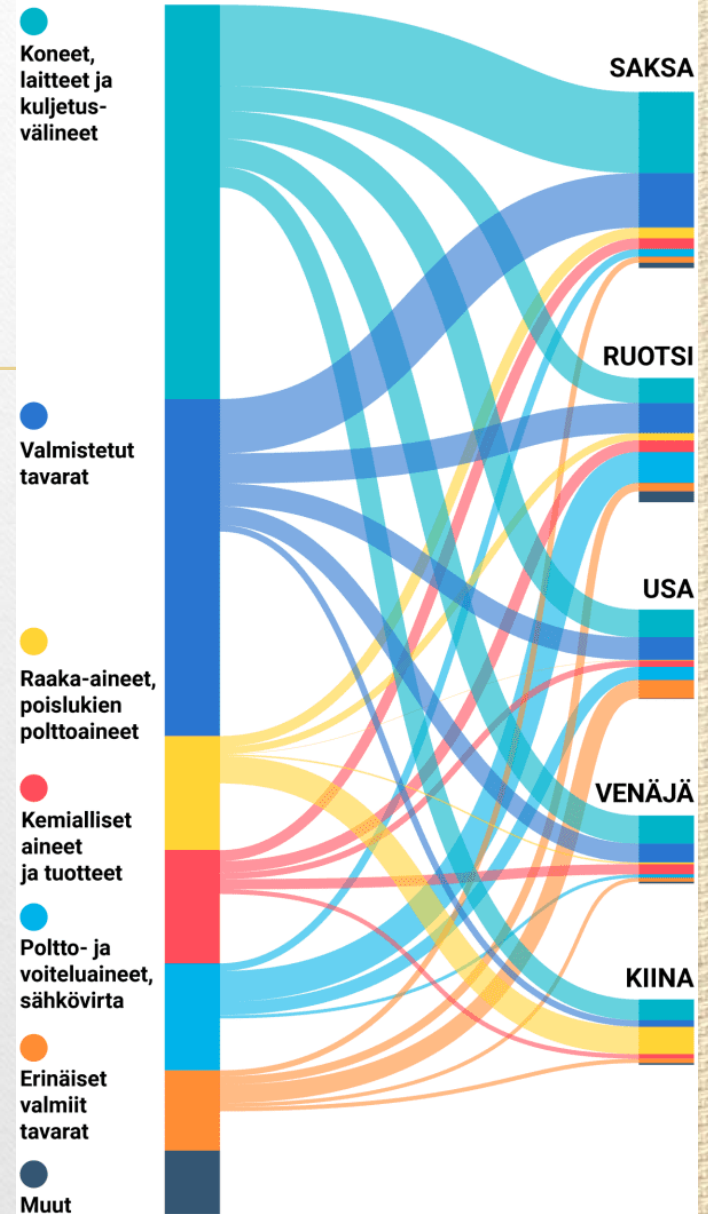
<https://yle.fi/uutiset/3-11334130>

Suomen vienti hyötyy vessapaperin ennätyskulutuksesta ja sakkaa turismin pysähdyksestä – Yle selvitti koronakriisin vaikutukset vientinäkymiin.

7.5.2020

[Ulkomaankauppa yle uutinen](#)

Suomen tavaraviennin 6 suurinta vientituotetta ja niiden vienti 5 suurimpaan vientimaan

Lähde: Tulli

Lisätietoa!

Käsitteitä:

- **Globalisaatio taloudessa (maailmantalous)**
 - **Tavaroiden, pääoman, työvoiman ja ideoiden vapaa liikkuvuus.**
 - Maapallo muodostaa yhtenäisen talousalueen.
 - Keskinäinen riippuvuus.
 - Kansainvälinen työnjako.
 - Tuotannon tehokkuus.
 - Valtiot riippuvaisia yrityksistä, yritysten tarpeet huomioidaan poliittisessa päätöksenteossa.
- **Liberalistinen talousajattelu = markkinoiden vapaus, valtio luo puitteet (puitetalous)**

Ricardon suhteellisen
edun teoria
ulkomaankaupassa:

- **Absoluuttinen etu** = ehdoton etu; paras mahdollinen kilpailuasema.
 - Maailman ainoa maa, jossa kyseistä tuotetta pystytään tuottamaan (monopoliasema)
- **Komparatiivinen etu** = suhteellinen etu; erikoistuminen siihen, missä on vahva. (Suomi metsäsektori)
 - Muuallakin pystytään tuottamaan, resurssit ja osaaminen ovat sillä tasolla, että tuottaminen on kannattavaa ja järkevää.
- **Kilpailukyky** = valtioiden on **käytettävä resurssit tehokkaasti => vapaa kilpailu ja kauppa hyödyttävät ihannetilanteessa kaikkia. (Ricardo)**

Vapaakauppa vs. Protektionismi:

- Tavoitteena kaupan vapaudet.
- **Tullien ja tuontirajoitusten vähentäminen.**
- Alku 2ms jälkeen **Bretton Woods** 1944 kokous = maailman talousjärjestyksen perusteet.
- **Sopimusjärjestelmät**
 - => **IMF** (valuutat, raha)
 - => **Maailmanpankki** (lainat)
 - => **GATT** => **WTO** (vapaakauppa, tullittomuus, sopimukset)
- **Ongelmia:**
 - kehittyvien maiden talouksien velkaantuminen ja siirtomaajärjestelmästä periytyvät ongelmat.
 - Uuskolonialismi eli suuryritysten valta
 - Maiden talouksien epätasainen kilpailukyky globaaleilla markkinoilla.

- **Suojelupolitiikka**

= suojellaan oman maan taloutta, tuotantoa, työpaikkoja.

- Taustalla merkantilismi, nationalismi, omavaraisuusajatus

Keinot:

- suojatullit,
- tuontirajoitukset,
- tuotemääräykset,
- kotimaisen tuotannon tuet
 - Yritystuet, tuotantopalkkiot, vientituet.

Ongelmia:

- Tuotannon tehottomuus, kilpailun heikentyminen, laatu?
- Kansainvälisen kaupan järjestelmän epätasapaino ja häiriöt, jotka aiheutuvat protektionismista.

IMF ja Maailmanpankki

- **IMF = Kansainvälinen valuuttarahasto.**
 - Tehtävänä valvoa kansainvälistä valuuttakurssijärjestelmää ja valuuttojen vakautta.
 - Lyhytaikaiset lainat jäsenvaltioille, jotka rahoitusvaikeuksissa (muualta ei lainaa).
 - Valuutoista keskenään vaihdettavia.
- **Maailmanpankki =**
 - myöntää lainoja.
 - kehitysprojektit.
 - Köyhyyden vähentäminen.
 - Ekologisesti kestävä kehityksen edistäminen.
 - Köyhien maiden investoinnit.

OECD

- Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö
- 1961
- N. 30 jäsenmaata, läntisiä teollisuus- ja markkinatalousmaita
- *Tavoitteet:*
 - *a) saavuttaa jäsenmaissa **mahdollisimman suuri taloudellinen kasvu, työllisyyden lisääntyminen ja nouseva elintaso samalla säilyttäen rahan arvon vakavuus ja siten myötävaikuttaa maailmantalouden kehitykseen;***
 - *b) myötävaikuttaa terveeseen taloudelliseen ekspansioon taloudellisen kehityksen vaiheessa olevissa maissa, olivat nämä jäsenmaita tai eivät; ja*
 - *c) myötävaikuttaa maailmankaupan ekspansioon multilateraalilla, ei-syrjivällä pohjalla kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti.”*

G20

- Öljykriisin jälkeen 1970-luvulla.
- Iso-Britannia, Ranska, Italia, Japani, Länsi-Saksa, Yhdysvallat, Kanada.
- G20 laajennettu G7 = 20 rikkainta ja taloudellisesti suurinta valtiota.
 - Teollisuusmaita + Kiina, Venäjä ja Brasilia.
 - Kokouksissa on talousministerit, keskuspankkien johtajat sekä IMF ja Maailmanpankki, EU:ta edustaa puheenjohtaja maan edustaja sekä EKP:n johtaja.

GATT ->
WTO

- GATT = General Agreement on Tariffs and Trade, 1947.
 - Tullitariffit, maksut.
- 1995 syntyi tämän pohjalta **WTO = World Trade Organization**
 - 150 jäsenmaata
 - Tavoite = **kaupan esteiden poistaminen, tasapuolisten olojen luominen kaupankäyntiin.**
 - Kauppaneuvottelujen foorumi.
 - Kauppariitojen ratkaisija.
 - Päätösehdotusten laatijoina usein rikkaat teollisuusmaat (kehitysmailta puuttuvat resurssit osallistua). Päätökset komrpomisseja ehdotusten pohjalta.
 - WTO:ta on syytetty epätasa-arvoisuudesta, päinvastaisesta tavoitteesta huolimatta esim. Läntisten teollisuusmaiden maataloustuet.

Globalisaatio: Hyödyt/haitat?

- KULUTTAJILLE = tavarat, palvelut, hinta-laatu.
- VALTIOT = talouskasvu, elintaso vs. kehitysmaiden asema raaka-aineiden tuottajina. Toisaalta myös kehitysmaissa vaurastumista esim. Kiina, Etelä-Korea.
 - Tuotannon siirtyminen esim. autoteollisuus Yhdysvalloista Aasiaan.
- SUURYRITYKSET = tarvitsevat laajoja markkinoita, teollisuudelle välttämätöntä (vientiteollisuus). Välillä aggressiivinen toiminta markkinoiden valtaamiseksi.
- INNOVAATIOT, TIETO, OSAAMINEN = nopea leviäminen, työvoiman ja tuotantolaitosten siirtyminen
- TALOUDELLINEN HYÖTY = ei jakaudu tasapuolisesti.
 - Osa valtioista, yrityksistä ja kuluttajista saa suurimmat voitot
 - Globalisaatio lännen ehdoilla -> halvat kehitysmaissa tuotetut tuotteet, runsas valikoima.
 - Kehitysmahdollisuudet pitkällä aikavälillä -> nostaa elintasoa ja elinoloja (?)
- LOKALISAATIO = paikallisuus, paikallinen tuotanto, lähiruoka, ekologisuus, työllistävyys, pienimuotoisuus..

Ongelmia:

- Kulttuurien yhdenmukaistuminen, samat tuotteet ja yritykset kaikkialla.
- Ympäristö?
- Kerskakulutus, kertakäyttökulttuuri vs. ekologisuus?
- Hyvinvointivaltion talouspohjan rapautuminen, verotulojen vähentyessä?
- Työllisyys?
- Perinteinen tuotanto?
- Muuttoliike – periferiat?